

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Knafljeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 11.—, polletno 22.—,
celoletno 44.— dinarjev; za inozemstvo: četrletno 15.—,
polletno 30.—, celoletno 60.— dinarjev

Načrt za kmetijsko petletko

Ze nekaj let je »Domovina« prinašala razprave, v katerih je dokazovala potrebo kmetijske petletke, odnosno desetletke. Vsa ta izvajanja pa so ostala ves čas brez odmeva. Opazili nismo, da bi kakšen drug list zagovarjal to misel. Pri nas smo vsa leta po vojni vrteli politično strankarski vrtiljak in skoro pomilovalno gledali na vsako nenavadno misel, ki se je zdaj tu zdaj tam pač morala poroditi spričo žive potrebe po gospodarski preosnovi. Prav neverjetno živahni smc bili okoli tega vrtiljaka, od česar seveda ni bil sit niti en sam siromak v državi, a gospodarstvo, zlasti kmetijsko, ni moglo prav napredovati.

Kmetijsko gospodarstvo v naši državi, v kateri velik del kmečkega prebivalstva ni zadostno hranjen, se ne more reševati tako, kakor bi se morda reševalo vprašanje bogatih farmerjev v Ameriki. Pri nas ni dosti hrane, zato bi morala kmetijska petletka imeti za smoter: izboljšanje kmetijstva zaradi večjega pridelovanja. To ni lahka reč, kar smo že nekajkrat naglašali v svojih razpravah. Tako petletko smejo voditi samo strokovni ljudje in med njimi učenjaki, kakršna sta bila v Rusiji Mičurin in v Ameriki Burbank. Seveda se strokovni ljudje ne pobirajo kar na cesti, vendar pa imamo tudi pri nas dovolj ljudi, ki imajo vse pogoje, da se uveljavijo, če bi se z vso resnostjo lotili kmetijske preosnove.

Kakor smo te dni čitali v »Hrvatskem dnevniku«, je ministrstvo za kmetijstvo izdelalo tak petletni načrt za napredek in pospeševanje kmetijstva. Država naj bi v tej petletki po navedbi lista izdala 1800 milijonov dinarjev. Del teh izdatkov (800 milijonov) naj bi se poravnaval iz dohodkov ob izvozu kmetijskih pridelkov, del (ena milijarda dinarjev) pa bi se dobil z razpisom posebnega posojila za pospeševanje kmetijstva. Izvajanje te petletke bi prevzelo novo ministrstvo za prehrano. Kakor smo brali v imenovanem listu, bi se z denarjem namenjenim za petletko, pospeševalo kmetijsko pridelovanje in nabavljali bi se kmetijski stroji, sodobno poljsko orodje, izbrana semena in umetna gnojila. Prav tako bi se tudi dobavljale sredstva za uničevanje kmetijskih živalskih in rastlinskih škodljivcev.

Zal ne poznamo vseh podrobnosti. Potrebno bi tudi bilo, da bi se preučila zemlja v vsej državi in da bi se v posameznih krajih gojile predvsem tiste kmetijske rastline, ki v dotičnih krajih najbolj uspevajo. Isto velja za domače živali. Imeti bi morali tudi svojega Mičurina, ki bi za kraje, kjer kmetijsko rastlinstvo slabo uspeva, znal s križanjem ustvariti primerne vrste, kar se seveda ne da storiti primerne vrste, kar se seveda ne da stómero potrpežljivosti. Učiti bi se morali pri Rusih in Američanih, pa tudi pri Nemcih, Italijanih in drugih, ki so že imeli svoje petletke. Posnemati pa bi smeli po sosedih samo tisto, kar je za nas primerno.

Sicer je res, da zdajšnji negotovi časi niso bogve kako ugodni takšnim velikim načrtom, vendar ne more škodovati, če se kljub temu le začne po malem izvrševati tak načrt s pridržkom, da ob ugodnem času primemo odločno za delo.

Star in resničen je izrek, da imajo vsi ljudje denar, če ga imajo kmetje. Če bomo

kdaj dosegli, da bo ta izrek dobil pri nas svojo podlago, ne bo treba našim ljudem služiti v tujini in tujini žrtvovati najboljše sile. Veseli nas le, da se je misel petletke naposled rodila na odločujočih mestih in prepričani smo, da ne bo brez sadu.

Naj pri tej priliki tudi navedemo, da se knjžica, ki jo je o svojih političnih, gospodarskih in socialnih načelih izdala mladina Jugoslovenske nacionalne stranke v Ljubljani, mnogo peča s kmetijstvom. Med drugim pravi, da bi bilo treba državo razdeliti v posamezne kmetijske okoliše, izmed katerih vsak naj bi se posvečal predvsem kmetijski

Kako naj se povečajo

poljski pridelki

Pred dnevi je bil pri kmetijskem oddelku banske uprave posvet o vprašanju, kako naj se čim bolj poveča pridelovanje žita in drugih kmetijskih plodov. Pridelki na polju je pri nas sramotno nizek. O vzrokih, zakaj je tako, za enkrat ne kaže razpravljati, ker je v teh časih misliti le na hitre in nujne ukrepe, ki bi mogli še letos prinesiti uspehe. Taka pomoč v kmetijskem pridelovanju na hitro roko je zelo težavna, zato ni na mestu preveliko upanje. V kmetijstvu se mora misliti daleč naprej in se mora delati po določenem načrtu.

S podporo, ki sta jo dala ministrstvo za kmetijstvo in direkcija za prehrano v skupnem znesku 900.000 din, je kmetijski oddelk preskrbel vse one kraje, kjer je bil pridelek žit zaradi vremenskih nezdog posebno slab: z dobrim semenskim žitom po znižani ceni. Kmetje, ki so se za to prijavili, so v zameno za domače seme dobili prvovrstno izboljšano seme delno domačega izvora, delno pa iz Banata. Banska uprava je dajala tudi podpore za skupno razkuževanje semen proti snetem.

Ozimine, ki dajejo pri nas glavni pridelek krušne moke (jarih žit sejemo namreč izredno malo), so posejane, čaka pa še setev, odnosno saditev turščice, fižola, krompirja, prosa, zelja in ajde, dalje setev krmilnih rastlin, to je ovs, pese in detelje, ki so za prehrano prav tako važne, čeprav le posredno, kajti gotovo je, da bo vprašanje mleka in mesa kmalu postalo prav tako pereče, kakor je danes vprašanje krušnega žita. Poskrbeti je še treba za izmenjavo semenskega krompirja, posebno v krajih, kjer so lani pridelali za seme prav slab krompir. Ta zadeva je že v teku in bo kmetom dodeljen semenski krompir v čim večji meri.

Naihitreje in najučinkoviteje pa bi mogli zvišati pridelke z večjo uporabo umetnih gnojil, zlasti ker se je danes razmerje med cenami umetnih gnojil in pridelkov obrnilo v korist pridelkov. Kmet, ki danes kupi umetna gnojila, bo v jeseni dvakrat na boljšem, prvič, ker bo s tem znatno zvišal pridelke, drugič pa, ker bodo cene pridelkov v bodoče gotovo še narasle. Tako se bo s cenami gnojil zvišal pridelek, ki bo vrhu tega še dražji. Da bi kmetje laže nabavili gnojila, bi bilo potrebno, da bi se po občinah in s pomočjo kmetijskih zadrug in združenj ure-

panogi, ki v tistem okolišu najbolj uspeva. Glede na to izraža knjižica misel, da bi bilo treba ukiniti dozdašnje popolno svobodo v pogledu kmetijskega pridelovanja a ohraniti naj se potrebna svoboda v pogledu pridelovanja za lastne potrebe kmetijstva. Potrebno je pri tem tudi pospeševanje zadrugništva. Poleg kmetijstva je treba ustanovljati industrijska podjetja, kjer naj bi se zvišal kmetijskega prebivalstva. Zlasti bi bilo treba pospeševati industrijo, ki bi predelovala sadove naše zemlje. Iz vse knjižice je razvidno, da nacionalna mladina razume potrebo časa in da hoče doprinesiti svoj delež pri vprašanju kmetijske preosnove, ki je osnovno vprašanje za napredek gospodarstva v državi. Upajmo, da je prvi začetek že tu!

dila skupna nabava. Zal pa je nastala v tem vprašanju druga težava. Primanjkuje namreč fosfatnih gnojil, ker Thomasova moka iz Nemčije sploh ne prihaja in ker zaradi blokade naše tvornice ne dobe sirovih fosfatov iz Afrike, tako da mora tvornica v Hrastniku izdelovati superfosfat samo iz kostnega zdroba, ki ga ji nudi tvornica kleja v Ljubljani. Zato gre prizadevanje za tem, da bi tvornica kleja pospešila in razširila zbiranje kosti v Sloveniji in v drugih delih države, da bi tako mogla dobavljati našim tvornicam umetnih gnojil večje množine kostnega zdroba. Pač pa je kalijevih in dušičnih gnojil dovolj na razpolago.

Posvet pri kmetijskem oddelku je o gornjih vprašanjih sprejel nasledno resolucijo:

1. Izdajo naj se navodila občinam, da bo vsa njivska zemlja pravočasno obdelana in posejana. Ako pri kaki hiši manjka delovna moč (zaradi vpoklica k vojakom ali drugih nujnih razlogov), naj občine po svojih organih in članih občinskega odbora poskrbijo za potrebno pomoč pri sosedih.

2. Kolikor kmetijski oddelk ne bo obvladal vsega posla za preskrbo kmetov s semenskim blagom in kolikor se kmetje, odnosno občine niso za to pravočasno javili, naj občine tudi poskrbijo, da v njihovem območju ne bo manjkalo semen za pomladno setev. Občine naj pravočasno zberejo naročila, izvršijo nabavo in poskrbijo vse potrebno za prevzem semenskega blaga. Občinam naj pri tem delu pomagajo v prvi vrsti blagovne zadruge, pa tudi strojne in druge kmetijske zadruge. Prav tako naj občine s pomočjo zadrug skrbijo tudi za skupno nabavo umetnih gnojil po možnosti v vagonskih količinah.

3. Pospeševati je treba pridelovanje in razpečevanje dobre zelenjadi. Zlasti mali ljudje in ubožnejše družine si lahko pridelajo mnogo okusnih pridelkov. Zelo primanjkuje zimske in zgodne pomladne vrtnine. Pravočasno je treba preskrbeti zanesljiva zelenjadna semena in pravilno vzgojene sadike. Vrtovi se morajo temeljiteje obdelati, povečati in izboljšati. Pripraviti je treba več komposta in vsak vrtni prostor čim bolj izkoristiti.

4. Ponovno in z vsemi silami naj se zavzamejo naša kmetijska združenja za odpravo trošarine na cement, ki se rabi za gnojilšča in gnojnične jame. Obenem naj se izda uredba o obvezni gradnji gnojilšč in gnojilčnih jam.

Rentnikom, ki ne prejemajo rent iz tujine

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu, odsek za zaščito izseljencev, je izdalo tale razglas o predujmih iz sklada za pomoč rentnikom, ki ne prejemajo rent iz tujine.

»Ker zaradi vojne delavske rente naših izseljencev iz Francije in iz Luksemburga še vedno ne prihajajo koristnikom v Jugoslavijo, bo na pobudo tega ministrstva zavoljo številnih prošelj in pritožb naših izseljenkih povratnikov iz teh držav in njihovih družin, ki so zašle zaradi izostanka teh rent v zelo težaven položaj, osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu za ves čas, dokler se to vprašanje ne uredi, izplačeval predujme na delavske rente in pokojnine iz sklada za pomoč delavcem, ki ne prejemajo rent iz tujine.

Zaradi tega naj se prijavijo takoj vsi koristniki delavskih rent in pokojnin iz Francije in Luksemburga osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Vsaka taka oseba mora vložiti prošnjo, iz katere mora biti razvidno, na osnovi česa prejema rento ali pokojnino (zaradi nezgode pri delu, onemoglosti ali starosti, odnosno, kolikor uživajo take rente ali pokojnine člani družin zaradi smrti izseljenca, zaradi nezgode ali česa drugega). Prošnji je treba priložiti:

1. zadnjo odločbo zavoda ali ustanove, ki je priznala rento ali pokojnino;
2. zadnji kupon o poštnem nakazilu, odnosno obvestitev Narodne banke o zadnjem nakazilu denarja;
3. potrdilo občine ali župnega urada, da

žive koristnik rente in morda njegovi otroci pod 16 leti;

4. potrdilo občine ali župnega urada, da se vdova, ako ona prejema rento ali pokojnino, ni ponovno poročila;

5. izjavo, izdano in podpisano od dveh prič, da se bodo izplačane akontacije vrnile, kakor hitro bo pristojni zavod ali ustanova v tujini spet nakazala zaostalo rento, odnosno pokojnino.

Po § 189. zakona o zavarovanju delavcev se prošnje in priloge ne taksirajo, nasloviti pa se morajo na osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Ob tej priliki sporoča ministrstvo, da je s sporazumom o plačilnem prometu po kliringu med Holandijo in Jugoslavijo in sporazumom med Belgijo in Jugoslavijo omogočen transfer delavskih rent in pokojnin iz teh držav.

Koristniki rent iz teh držav, ki so v Jugoslaviji, naj dostavljajo temu ministrstvu ob roku izplačila rente (mesečno, trimesečno, polletno ali letno) potrdilo občinskih ali župnih uradov, da še žive. K temu naj še prilože natančen naslov ustanove, ki jim izplačuje rento, kakor tudi znesek rente in kdaj so ta znesek zadnjikrat prejeli.

Ministrstvo bo vse te podatke poslalo našim zastopništvom v Holandijo in Belgijo, ki bodo nakazovala rente naravnost koristnikom v Jugoslavijo.

Na ta razglas ponovno opozarjamo vse zanimance, ki morda še niso ukrenili potrebno, da bi dobivali predujme na rente.

hoteli mnogi ta predpis izigrati. Tu moramo javno grajati postopanje nekaterih tkaninskih tvornic v Kranju, ki so začele deliti zaloge iz svojih skladišč v trenutku, ko bi jih bilo treba prijaviti. Ukrenili bomo vse potrebno, da se bodo taki postopki kaznovali.

Povsod, kjer bo število razdeljenih kart znatno presežilo verjetno število, bo Prevod zahteval, da se mu predloži popisno gradivo o zemlji in zalogah.

Računamo, da bo prebivalstvo to razumelo, in da se bo samo omejilo. Občinskimi prehranjevalnimi uradom bo to olajšalo v vsakem pogledu vršenje njihove težavne naloge.

Karte se dobivajo le v eni občini

Nekatere občine so na podlagi lažne prijave izdale večje število kart, kakor bi smele. Zato naj bodo preskrbovalni uradi pri izdaji kart previdni. Vsako prijavo naj pregledajo, vsako lažno prijavo naj takoj javijo. Vsakemu, ki poda lažno prijavo, naj takoj odrečejo izdajo vsake karte, tudi one, do katere bi imel po resnični prijavi pravico.

Preskrbovalni uradi naj strogo pazijo, da ne bodo nekateri dobivali kart v dveh ali še več občinah. Ako kdo stanuje v drugi občini, kakor pa je zaposlen, ne more dobiti karte v dveh občinah. Na to naj preskrbovalni uradi še posebno skrbno pazijo.

Kako kupuješ na krušne karte

1. Testenine, pšenična in ržena moka in zdrob se kupujejo navadno le v trgovini ali oddajališču, v katerem rodbina te potrebščine stalno kupuje in je to trgovino ali oddajališče v vprašalni polji navedla. En kilogram testenin je enak pri nakupu enemu kilogramu moke ali zdroba.

2. Kruh in žemlje se lahko kupujejo na karte v pekarni ali v gostilni po želji odjemalca. Za žemlje se odda kupon za 75 gr moke. Gostilne bodo dobile za tujce in nestalne goste manjšo količino brez kart. Kruh iz te moke se bo oddajal le, dokler kontingent moke ne bo izčrpan. Kontingentirana bo tudi poraba moke v slaščičarnah in pekarnah za fino pecivo.

3. Pri prvi dodelitvi moke v februarju bo dodeljena trgovinam, pekarnam in gostilnam kot predujem ona količina moke, ki jo določi občinski prehranjevalni urad ob upoštevanju dozodajšnjega prometa z moko, kruhom in testeninami v teh obratih. Pozneje bodo imele pekare in gostilne pravico na ono količino moke, za katero bodo predložile odrezke kart. Ta količina se poveča še za stalno določene kontingente moke, ki se oddajajo brez kart (v gostilnah za nestalne goste, za slaščičarne in izkuzno pecivo v pekarnah).

× Zgodbica o kitajski pravičnosti. Stirje Kitajci, Lung, Cang, Pou in Li, so trgovali s svilo. Toda miši so delale veliko škodo v skladišču. Treba je bilo preskrbeti mačko. Vsi stirje lastniki so se sporazumeli, da bodo kupili mačko na skupne stroške in takoj določili, kaj pripada komu od nje. Li je dobil njeno desno zadnjo nogo, Pou levo, Cang desno sprednjo in Lung levo sprednjo. Prihod mačke v skladišče svile je imel blagodejne posledice. Čez dva dni ni bilo v skladišču nobene miši več. Naključje pa je hotelo, da si je mačka ranila zadnjo levo nogo. Bilo bi krivično, če bi samo Pou skrbel za ranjeno nogo, drugi trije solastniki bi pa počivali. Bili so pa složni, za mačko so skrbeli skupno in rana na nogi se ji je kmalu zacelila. S tem pa neprijetnosti še ni bilo konec. Ko se je mačka grela pri peči, se je vnela odveza na nogi. Prestrašena mačka je planila od peči in zanesla ogenj v hišo, ki je pogorela do tal. Li, Cang in Lung so zatrjevali, da je vsega kriv Pou, ker je njegov del mačke prinesel ogenj in da mora zato poravnati vso škodo on. Pou se je obrnil na sodišče, ki je izjavilo, da ni kriv, češ da njegov del mačke ni mogel prenesti ognja. Sodišče je bilo mnenja, da je mačka prenesla ogenj s tremi zdravimi nogami in da tako morajo lastniki teh treh nog povrniti škodo svojemu četrtemu družabniku.

Pojasnila glede oskrbe z moko

Banovinski prehranjevalni zavod (Prevod) je dal listom pojasnilo, iz katerega povzema mo:

Ta dni bodo delili občinski prehranjevalni uradi po vsej Sloveniji nakaznice za pšenično moko in pšenično-turščični kruh. Pri tem bodo postavljeni pred hudo nalogo, da bodo morali nakaznico tudi odreči marsikomu, ki bi jo rad dobil. Občinski prehranjevalni uradi morajo postopati po predpisih, ki jih imajo v pogledu dodeljevanja krušnih kart. V naslednjem želimo pojasniti, da so taki predpisi pogoj za red pri oskrbi Slovenije s krušno moko.

Kakšne so zaloge pšenice

Zaloge pšenice v Sloveniji so tako majhne, da jih bomo v štirih mesecih porabili, ako jih bomo delili tako, kakor smo jih delili v januarju, ko je Prevod razdelil 250 vagonov pšenične moke, kar pa se je zdelo vsem premalo.

Ako je v Sloveniji okrog 700.000 oseb, ki morajo kupovati pšenično moko, kakor cenil Prevod, more pri količini pšenične moke, ki je na razpolago, dobiti vsaka oseba po tri in pol kg na mesec. Tako je to v banovi odredbi tudi določeno. Ako bi se delila moka med večje število ljudi, mora biti mesečna količina za toliko manjša.

Skupna mesečna količina pšenice se ne da povečati, ker zadoščajo zaloge le za štiri mesece in bo treba dokupiti do avgusta še okrog 1000 vagonov pšenice, ako naj ostane pri zdajšnji količini. Pri tem je treba vedeti še to, da se pšenica v Vojvodini ne da lahko kupiti.

Neopravičene pritožbe

Ob uvedbi krušnih kart je Prevod prejel mnogo pritožb. Glede na to smatra Prevod za najboljšo, da odgovori javno.

Skoraj ni stanu, ki ne bi bil ugotovil, da s določeno količino pšenične moke ne bo mogel opravljati svoje težko delo in da se mora uvrstiti vsaj med težake. Nekaterim pa tudi težaška določena količina ne zadostuje. Oni mislijo, da morajo dobiti več, po 6 do 9 kg na osebo in mesec. Pri tem se sklicujejo

na to, da so dobivali tudi med svetovno vojno po 9 kg. Pozabljajo pa, da je bila takrat to celotna količina moke. Zdaj pa ta količina sploh še ni omejena. Nakup turščične moke je še svoboden. Pozabljajo pa poleg tega še glavno: da je razpoložljiva količina pšenične moke točno določena in da se ne da povečati.

Prevelik naval na karte

Se ostreje je treba zavrniti neupravičen naval na karte. Pri nas je po mestih še marsikatera vreča pšenične moke po zasebnih gospodinjstvih. Na kmetih pa kljub slabi žetvi v januarju še ni mogel biti porabljen poslednji merik pšenice. Pa se dobe občine in srezi, kjer bi oskrbeli najrajši kar vse občane s krušnimi kartami. Ako bi se krušne karte res tako delile, bi se število kart silno povečalo. Tako bi bilo treba razdeliti razpoložljivo količino pšenične moke z večjim številom krušnih kart in bi morali zmanjšati mesečno količino moke na osebo, ki je zdaj določena. Naposled bi morali odrediti, da bi se dajalo povprečno na osebo in mesec le po 2 kg moke namesto po 3,5 kg kakor je sedaj določeno. To znižanje količine na osebo bi se morali resnično potrebni zahvaliti tistem ljudem brez sramu in poštenja, ki že imajo svojo odmerjeno količino moke, pa bi jo radi na karte še enkrat dobili.

Tako postopanje je v takih okoliščinah zločin, ki je hujši od tatvine. S tem bi jemali res potrebnim to, kar jim pripada. V oskrbo s krušnim žitom pa bi se zanesel nered. Zato imajo občinski prehranjevalni uradi strog nalog, da takega postopanja ne dopuščajo. Vse dobronamerno občinstvo pa prosimo, da preskrbovalne urade pri tem prizadevanju podpre. V Nemčiji so kaznovali nekoga, ki je sleparil z živilskimi kartami, s smrtjo. Tudi pri nas so za take reči določene stroge kazni.

Zaloge se ne smejo skrivati

S prvim januarjem je bilo treba vse zaloge pšenične moke v oddajališčih prijaviti, da bi prišla ta zaloge v splošni oskrbovalni načrt. Po večini so se tej dolžnosti odzvali. Prišlo pa je na Prevod tudi več prijav, da so

Politični pregled

Ob otvoritvi nove oddajne radijske postaje v Skoplju je govoril tudi predsednik vlade g. Dragiša Cvetković. Rekel je med drugim:

Mi želimo mir in hočemo mir.

Zato naj naš narod v teh trenutkih ohrani tisto, kar je neogibno potrebno: popolno notranjo disciplino.

«Giornale d'Italia» prinaša dopis iz Budimpešte, v katerem pravi, da sodeluje Madžarska z državama osi pri uvajanju novega reda v južnovzhodni Evropi.

Tudi Jugoslavija izvršuje kot država Srednje Evrope in Balkana nalogo, ki si jo je postavila, in sicer je činitelj, ki drži zvezo med Južnovzhodno in Srednjo Evropo.

Nekdanja nasprotstva med Srbij in Hrvatij so prenehala s sporazumom in danes Srbij in Hrvatij sodelujejo pri utrditvi skupne domovine.

Agencija Avala poroča, da sta bila v imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov na predlog predsednika ministrskega sveta in zastopnika notranjega ministra

postavljena za ministra brez listnice dr. Franc Kulevec in za prosvetnega ministra dr. Miha Krek.

Nova ministra sta prisegla pred predsednikom ministrskega sveta in zastopnikom notranjega ministra Dragišo Cvetkovićem.

Iz Aten poročajo:

da je umrl grški predsednik ministrskega sveta general Ivan Metaksas.

Zadela ga je srčna kap. Štel je 70 let. Bil je odlični državnik, čigar zasluga je, da je grška vojska tako dobro pripravljena. Rajniki državnik spada nedvomno med najzaslužnejše grške državnike.

Bolgarski minister za vojsko general Daskalov je imel v Dobriču v južni Dobrudži o priliki razvitja prapora bojevnikov govor, v katerem je med drugim rekel: »Svet preživlja usodne dni. Začrtavajo se nove meje držav.

V teh okoliščinah tudi najmiroljubnejši bolgarski narod ne more stati ob strani,

da ne bi vodil računa o tem in da ne bi ukrenil vse potrebno. Pridružite svoje napore naporom vseh Bolgarov, da postane naša država nezavzetna trdnjava.« Po izročitvi zastave je general Daskalov izjavil: »Samo s skrajnimi napori bomo lahko ustvarili trdno skalo, ob kateri si bodo razbijali glave vsi tisti, ki služijo tujim koristim.« Nato je odšel na vojaško pokopališče in položil venec na grob borcev iz svetovne vojne iz bojov, v katerih je bil sam ranjen.

Te dni je z vlakom

prispel iz Sofije v Beograd posebni odposlanec predsednika Zedinjenih držav polkovnik William Donovan,

osebni prijatelj Roosevelta. Na beograjski postaji so pozdravili polkovnika Donovan ameriški poslanik Arthur Blues z vojnim atašejem Louisom Fortierom in konzulom Robertom Macatiem. Ameriškega odposlanca so takoj obkolili domači in tuji novinarji. Polkovnik Donovan je na številna vprašanja izjavil: »Da, že vem! Vidite, saj sem šele prišel!« Na pripombo, da prihaja iz Sofije in Aten, je odgovoril: »Da!« Na vprašanje o nalogah, ki jih ima na svojem obisku, je rekel: »To bomo šele videli!« Neki ameriški novinar je omenil nezgodo, ki se mu je pripetila pred odhodom iz Sofije, da je namreč izgubil njegov potni list. Polkovnik Donovan je to potrdil, češ: »Da, nekaj minut pred odhodom vlaka sem opazil, da nimam s seboj potnega lista. Mor-da sem ga izgubil, ni pa izključeno, da je ostal v našem poslaništvu v Sofiji.« Nato je povedal, da je bilo s posredovanjem ameriškega poslaništva v Sofiji takoj urejeno, da je lahko brez potnega lista potoval v Jugoslavijo. Ves razgovor je potekal v vselem razpoloženju, kekor bi se polkovnik Donovan in novinarji že dolgo poznali. Na vprašanje, ali je bil v Sofiji sprejet pri kralju

Borisu, je odgovoril: »Da, naš razgovor je trajal poldrugeto uro.« Na vprašanje, koliko časa ostane v Beogradu, je izjavil: »Ne vem, to ni odvisno od mene. Na to vprašanje bo lahko odgovoril šele jutri naš poslanik.« »Ali boste nadaljevali potovanje iz Beograda v Budimpešto?« so ga vprašali novinarji. »Ne, vračam se nazaj preko Aten. Po tem razgovoru se je polkovnik Donovan odpeljal v ameriško poslanstvo, kjer je bil gost poslanika. V Beogradu je bil polkovnik Donovan pri več naših državniki in se z njimi razgovarjal.

Tuje časopisje poroča, da

prihajajo večji oddelki nemške vojske v Italijo.

Skozi Rim se stalno vozijo vlaki s protiletalskim topništvo na Sicilijo. Po raznih italijanskih pristaniščih, zlasti v Trstu, Brindisiju in Genovi, se čedalje več nemškega vojaštva. Širijo se vesti, da bo odstopil še zadnji general iz prejšnjega italijanskega vojnega vodstva namreč Graziani. Nemško vrhovno poveljstvo je začelo objavljati samostojna poročila o delovanju nemškega letalstva v Italiji.

Na odločujočih mestih v Rimu

odločno zavračajo vse vesti, razširjene v tujini o vpadu nemških čet v Italijo.

Poudarjajo, da je bilo po obojestranskem sporazumu določeno samo skupno delovanje letalstva držav osi. Prav tako odločno zavračajo vesti, ki so bile razširjene v tujini o nemirih v Turinu in Milanu. Italijanski listi se obširno bavijo s temi vestmi in pišejo, da gre zgolj za angleške izmišljotine.

Italijanski list »Corriere della Sera« piše, **da se Nemčija mrzlično pripravlja na vdor v Anglijo.**

Kovinski delavci so vsi poklicani z bojišča in delajo v tvornicah. Sodelovanje med generalnim štabom in industrijo je zelo tesno. Med drugimi se izdelujejo motorji, ki delujejo brez šuma. Posebne divizije se vadijo na nedosegljivih krajih Francije. Holandske in Poljske, kjer so odselili vse prebivalstvo. Te čete bodo napadle Anglijo.

»Associated Press« poroča iz Washingtona: Kmalu po svojem prihodu v Zedinjene države je imel novi angleški poslanik lord Halifax prvi sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Hullom. Po posvetu je lord Halifax izjavil ameriškim novinarjem: »Najini nazorji so se med posvetom pokazali kot čisto enaki.

Če že zgodovina mora kaj zapisati, potem bo zapisala, da je Nemčija bitko z Anglijo izgubila junija 1. 1940.

Takrat bi Nemčija Anglijo utegnila premagati, zdaj pa je ta že dovolj močna, da bo prekrizala vse načrte. Sporočite ameriški javnosti, da Angleži s popolnim zaupanjem gledajo v končno zmago.«

Uradni turški radio je objavil, da je

glavna sila turške vojske zdaj zbrana v Traciji

zlasti na najnevarnejših položajih. Turčija čisto pripravljena čaka na nadaljni razvoj dogodkov.

Associated Press poroča: Rooseveltov tajnik Early je povedal novinarjem, da je

ameriška vlada sklenila ukiniti prepoved izvoza ameriških letal v Sovjetsko zvezo.

Ko so ga novinarji spraševali, ali je ameriška vlada računala z možnostjo, da bi Sovjetska zveza mogla ameriška letala izvažati naprej v Nemčijo ali v Italijo, je Early pojasnil, da se je ameriška vlada dalje časa pogajala s sovjetskim poslanikom Umanskim in da je ameriška vlada zadovoljna s sporazumom, ki je bil dosežen. V državnih vrstah temu ukrepu ne pripisujejo velikega pomena, ker bi morala Sovjetska Rusija letala, ki bi jih hotela izvažati, najprej plačati, potem pa s svojimi lastnimi sredstvi odpeljati iz Amerike. Pomen bi ameriški ukrep dobil šele v trenutku, ko bi bil mednarodni polo-

žaj postal toliko jasen, da bi imele Zedinjene države na tem interes, da Sovjetsko zvezo oborožijo z letali proti zvezi Nemčije, Japonske in Italije.

Nemški časopis »Berlin-Rim-Tokio« prinaša članek dr. Magerla, ki zanika trditve Roosevelta, češ da hočejo države trajnega sporazuma podjarmiti svet.

Države trojnega sporazuma hočejo, izvaja pisec, doseči pravično razmejitev narodov v Evropi in Aziji.

Hočejo voditi in urejevati, ne pa osvajati in izvrševati nasilja. Njih smoter je, odstraniti nezaupanje, ne pa razdirati samostojnost in svobodo. Med Nemčijo in Zedinjenimi državami po mnenju pisca ni razlogov za prepire. Časopis »Free Europe« piše

o poljskem letalstvu, ki sodeluje z angleškim,

in pravi med drugim: Poljsko letalstvo je danes močnejše, kekor je bilo ob vstopu v vojno z Nemčijo. Poljski letalci so razen 400 nemških letal, ki so jih sestrelili na Poljskem, spravili zdaj na tla še 300 na zapadnem bojišču. Pisec omenjenega članka pravi, da angleški poveljniki ne morejo prehovati požrtvovalnost in sposobnost poljskih pilotov. Večkrat natovorijo tudi za polovico več bomb kekor predpisuje pravilo za obremenitev bombnika, samo da bi vrgli čim več razstreliv na sovražna tla. Zgodilo se je, da je poljskemu letalu zmanjkalo razstreliv, pa se je poljski pilot tvegajoč življenje z lastnim letalom zaletel v sovražnega ter ga spravil na tla.

Iz Ankare poročajo:

Vojaški razgovori med zastopniki turške in angleške vojske na Blížnem vzhodu so končani.

Tako v Angliji kekor tudi v Turčiji izražajo veliko zadovoljstvo nad uspehom razgovorov. Domnevajo, da so v teku 10dnevnih sestankov zastopniki obeh vojsk preučili položaj, ki je nastal od zadnjega sestanka pred nedavnim časom. Medtem je bila Francija izločena iz vojne, stopili sta pa v vojno Italija in Grčija in nemške čete so prispele v Rumunijo. Turški in angleški oficirji so preučili vse možnosti za primer, če bi Nemci pokrenili na Balkanu kakšno novo vojaško akcijo, ki bi ogražala turške koristi.

Posebni poročevalec angleške radijske družbe javlja iz Kaira, da so

Angleži v Tabruku zaplenili med drugim toliko živeža, da bo zadostoval za več mesecev za prehrano angleške vojske v Libiji.

Prav tako so bile zaplenjene velike množine izvrstnih zdravil.

Japonski zunanji minister Macouka je govoril v državnem zboru

o odnošajih Japonske do Zedinjenih držav.

Če očitajo Japonski, kekor je to storil ameriški zunanji minister Hull, da hoče zagospodovati na zapadnem delu Tihega morja, potem lahko nato samo odgovorimo: Mi hočemo napredno in razvijajočo se Vzhodno Azijo. Zedinjene države naj se ne vtikajo v vzhodnoazijske zadeve.

»United Press« poroča: V nekem mestu ob zapadni angleški obali je 26. t. m. z letalom pristal ameriški državnik, bivši protikandidat Roosevelta za predsedniško mesto Wendell Willkie, ki je dopotoval iz Lizbone. Pred odhodom iz Lizbone je izjavil, da si hoče ogledati Anglijo, na katero ga veže veliko prijateljstvo, in se prepričati, kako dela vojna industrija in kakšno je angleško gospodarsko stanje.

Hoče pa tudi potrditi veliko prijateljstvo ameriškega naroda do Angležev.

Ko je prišel v Anglijo in so ga obkolili novinarji, je spregovoril na radiu tole: »Vesel sem prišel v Anglijo, in še bolj vesel, kekor vam lahko zagotovim ameriško odločnost, da bo pomagala v bitki svobodnih mož vsega sveta.«

Po poročilu nemškega poročevalskega urada piše danski list »Dagens Nyheter«:

Nemčija je doslej hranila svoje letalske rezerve, a bo na pomlad začela s takim številom letal, kekor ga svet doslej še ni videl.

zi s tem so se razširile po okolici razne govorice, ki so prišle tudi do ušes orožnikov. Orožniki so šli k Strelčevim in so našli nesrečneža v sobici. Ko so ga vprašali, zakaj stoka, je dejal, da čuti bolečine po vsem telesu in da ga zlasti hudo bolijo noge. Orožniki so si ga ogledali in spoznali, da ima prste na obeh nogah zmrzle. Zato so zaslišali domače in odredili vse potrebno za takojšnjo zdravniško pomoč.

* **Kazen za dolge prste.** Pred malim senatom v Celju sta se zagovarjali 27letna tvorniška delavka Marija Kojčeva in 25letna delavka Erna Bevčeva iz Celja, ker sta izvršili več tatvin v trgovinah, ko sta izbirali blago. Lani oktobra sta ukradli v trgovinah modistk Anice Barbove in Karoline Koširjeve v Gosposki ulici dva damska klobuka, novembra pa v desetih trgovinah v Mariboru več klobukov, mnogo perila in druge reči. Pri razpravi sta valili krivdo druga na drugo, glede tatvin v Mariboru pa sta se delali nevedni in sta trdili, da se ničesar ne spominjata, ker sta bili vinjeni. Kojčeva je bila obsojena na dve leti, Bevčeva pa na eno leto in šest mesecev strogega zapora. Obe sta tudi obsojeni na izgubo častnih pravic za dobo treh let.

* **Drzen vlom v shrambo živil.** V nedavni noči so neznani tatovi vlomili v hišo Katarine Rožančeve, po domače Apatove, v Ponorju, ki stoji tik ob državni cesti Vransko—Celje, in iz jedilne shrambe odnesli tri posode, napolnjene s svinjsko mastjo, v skupni teži okrog 150 kg. Sinu Rožančeve pa so ukradli zimsko suknjo. Vlomilci so prišli v jedilno shrambo na ta način, da so s silo odprli najprej zunanja vrata kuhinje, na notranjih pa zdrbili stekla in zlezli v kuhinjo. Nasledni dan so našli domači eno posodo z mastjo v obcestnem jarku ob državni cesti. Vlomilci so jo verjetno pustili tam zaradi tega, ker niso mogli toliko nositi s seboj. Splošno se domneva, da so bili pri tem vlomu udeleženi ljudje, katerim so domače razmere pri Apatovih dobro znane. Orožništvo se je takoj z vso vnemo lotilo posla.

* **Sprejem mladeničev v inženjsko podoficersko šolo** v starosti od 18 do 21 let in vojaško podkovsko v starosti od 17 do 21 let. Rok za prijavo je do 15. marca letos. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pisмено v koncesionirani pisarni Franca Pera, kaptana v p. Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamko za 10 din.

Meritz Lilie:

Blodnje življenja

Povest iz preteklih časov

»Tako mislim tudi jaz«, je odvrnil Stern, »kajti sicer mi je nerazumljivo, zakaj bi nam bil hotel škodovati. Nedvomno je pobalin plačano orodje neznane osebe, ki hoče meni storiti zlo. Vse vsaj kaže na to.«

»Naš voz že stoji popravljen in naprežen pred gostilno«, je vzkliknila Gertruda. »Kar spravimo se vanj. Ti si potreben počitka!«

Kmalu je drdral voz proti prijaznemu Arnslottu.

8.

Gledališka sezona v T... se je začela za Roberta Sterna, odnosno Nerza, kakor se je zdaj imenoval, zelo ugodno. Nastopi v gledališču so mlademu umetniku čedalje bolj večali slavo.

Bodočnost, polna slave, se je obetala bivšemu visokošolcu, ki pa kljub temu ni bil zadovoljen. Včasih je kar potrj lazil okrog. Dostop v očetovo hišo mu je bil še zmeraj prepovedan. Pravni svetnik nikakor ni mogel preboleti, da bo ostala neizpolnjena njegova najljubša želja, da bi postal njegov sin nekoč naslednik njegove odvetniške pisarne.

Robert si je mnogo prizadeval, da bi se spravil z očetom. V tem sta ga podpirali mati in sestra. Pošiljal je domov pisma, v katerih je razpravjal o svojih umetniških uspehih in o lepi bodočnosti, ki ga čaka. Toda staroverski mož se ni dal zlahka upogniti. Domači so se pač zavedali, da bo po-

Popotnikova torba

Gradnja ceste naj daje zaslužek

Podlehnik v Halozah, januarja.

Tukaj se je že vrsto let gradila nova cesta Leskovec—Podlehnik in tako so vsaj najpotrebnejši prišli do sklonnega zaslužka. Zdaj, pa, ko je zaradi lanske slabe letine in čedalje bolj rastoče draginje potreba za primerno zaposlenje tukajšnjega prebivalstva, ki životari v največjem pomanjkanju, največja, je delo naenkrat zastalo.

Ne vemo sicer vzroka, govori se pa splošno, da je kriv temu neki nesporazum med bansko upravo v Ljubljani in med bivšim odborom občine Podlehnik. Ker so tukajšnji kraji zelo ubožni glede živil, je prebivalstvo pomoči nujno potrebno. Res je tu pomladi in čez poletje delo v vinogradih, toda vinogradniki, ki so po veliki večini ptujski, mariborski in inozemski trgovci, gostilničarji, odvetniki in drugi, plačujejo za delo v vinogradih le 6 do 10 dinarjev dnevno. Kako naj tedaj viničar preživlja sebe in še kup malih otrok. V mnogih družinah že od lanskega poletja ni bilo kruha v hiši. Uboge družine otepajo dan za dnem turščični močnik. Ponekod pa še tega ni. Vse to se čuje skoraj neverjetno, a je bridka resnica. Otroci, ki jih je navadno več v eni družini, so bledi, slabokrvni, zagrenjeni in brez veselja do življenja. Ali se more od takšnega otroka pričakovati, da bo vreden član človeške družbe, sposoben vršiti svoj poklic?

Nujna potreba je, da oblastva priskočijo takšnim krajem na pomoč, da bodo naši otroci zrasi v krepke moške in žene, ki bodo ljubili svoj dom in branili svojo domovino.

Zato prosimo odločujoče činitele, da prekinjeno gradnjo omenjene ceste v najkrajšem času spet nadaljujejo. Tako bo prišlo prebivalstvo spet do najpotrebnejšega za življenjski obstoj.

Tudi za vinogradna dela bi bila potrebna neka zakonito določena mezda, ker večina vinogradnikov plačuje delavcem pri vinogradnih delih še zmeraj toliko kakor pred enim letom, čeprav so se življenjske potrebe dvignile v ceni za več kakor enkrat. One vinogradnike, ki ne bi imeli toliko so-

cialnega čuta, da bi povečali mezde svojim delavcem na višino, primerno zdajšnji draginji, naj oblastva prisilijo k temu.. H

»Domovine« ne pustimo

Kamnje pri Št. Rupertu, januarja.

Strašna nevihta traja že ves januar v šent-ruperski župniji. Neki ljudje si prizadevajo čisto izriniti iz naše župnije napredno časopisje. Kljub gromu in blisku pa so dozdašnji naročniki naprednih časopisov ne samo ostali zvesti, temveč so pridobili še nove naročnike.

Najbolj se je izkazalo Kamnje. Več let je bil v naši vasi samo en naročnik »Domovine«. Čez leta smo napredovali do petih naročnikov. Na zdajšno nevihto smo pa odgovorili tako, da smo pridobili kar pet novih naročnikov za »Domovino«, a obstoji upanje, da bo še kaj plodu od naše neutrudne agitacije za naše edino dobro časopisje. Hvaležni smo »Domovini« za njeno točno poročanje v vseh smereh in še posebej za njene domoljubne in kmetijske članke. Vsi naročniki »Domovine« smo prepričani, da vsakdo, ki je le kdaj dobil v roke »Domovino«, postane kmalu njen zvest bralec. Pri nas je usidrano mnenje, da dober časopis sam zase agitira. Pri nobenem listu se ni to tako pokazalo, kakor pri najboljšem slovenskem tedniku »Domovini«. Zatorej naj bo pri nas še taka nevihta nas ne bo oplašila, da ne bi čitali svojega glasila.

Posebni novic pri nas ni. Le snega imamo dosti na zalogi. Pa še to moramo povedati, da so poleti pri nas začeli graditi vodovod. Toda so samo na posestvu g. Zurca odkrili izvirek, naredili pa še niso ničesar razen sitnosti staremu g. Zurcu, da mora hoditi po lestvi po vodo, medtem ko je prej lahko zeljel vodo kar v studencu. — Naročniki iz Kamnja pri Št. Rupertu.

Prepis zaradi štiri pve

K vprašanju priključitve Štrigova k bavi-vini Hrvatski se je oglasil tudi zagrebški »Katolički list«, ki pravi med drugim:

»Hrvatski ban in zagrebški nadškof sta javno napovedala, da je vprašanje priključitve Štrigove pred rešljivo. Za to se je odkrito zavzemal tudi kaplan Miklaužič v Štrigovi, ki pa se je zaradi tega znašel pred sodiščem. Mislimo, da bi bilo dosti boljše, če bi pokliceli pred sodišče tiste ljudi, ki poslovenjajo hrvatske kraje, kakor sta

6

nili v nič. Greta je nehala obstajati zanj. Le še enkrat mu je o njej govoril njegov prijatelj visokošollec Lassendorf. Greta je zelo trpela zaradi svoje nesrečne ljubezni. Zdrava barva je izgubila z njenih lic in vest v skrbeh je njena starajoča se mati opazovala tiho hčerko, ki je bila svojo hudo bolečino zaprla globoko v srce. Zdaj pa zdaj se je sicer pred Robertovimi duševnimi očmi pojavil v meglenih črtah lik prijaznega dekleta in slišal je svarični glas vesti, toda skušal je to sliko pregnati in glas vesti omamiti. To se mu je najlaže posrečilo s tem, da si je poiskal razvedrila pri tisti, ki je to njegovo notranjo razkrojenost zakrivila, to je pri lepi, ponosni pevki Malvini.

V elegantno modro domačo obleko oblačena se je bila Malvina v svoji sobi malomarno vlegla na otomano. V bližini je bilo stojalo, po katerem je plezala pisana papiga in s svojim neprijetnim kričanjem polnila sobo. Na debeli preprogi pred otomano pa je ležal debel psiček. V lepo oblikovani roki je primadona držala prepis vloge, ki ga ji je poslalo gledališko ravateljstvo. Zdaj pa zdaj je Malvina malo pogledala v zvezek, toda očitno ni bila zbranih misli, zakaj kmalu je zvezek odložila, začela božati psička in krmiti s sladkorjem papigo, ki je za vsak košček na vso moč zavriščala od veselja.

Nekdo je lahko potrkal na vrata. Ne da bi bila vstala, je zaklicala: »Naprej!«

Vstopila je služkinja.

»Kaj hočeš, Mina?« jo je vprašala Malvina, ne preveč prijazno.

RADIO

Liubliana

od 2. do 9. februarja.

Nedelja, 2. febr. 8: Jutrnji pozdrav. 8.15: Kvartet pihal. 9: Napovedi, poročila. 9.15: Reproduciran orkestralni koncert. 9.45: Verski govor (dr. Gvido Rant). 10.00: Prenos iz St. Vida: blagoslov sveč in služba božja. 11.15: Po domače (plošče). 11.45: Zbor »Gospodovski zvon«. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Praznični koncert radijskega orkestra. 16.30: Kam z našimi najmlajšimi (dr. Rudolf Hanželič). 17.00: Kmetijska ura: Vihske zadruga (Vladimir Kuret). 17.30: Veselo popoldne. Sodelovali bodo brata Kosca (dueti harmonik) in Bežigranski pevski zbor. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Slovenska ura: a) Radijski komorni zbor brez spremeljave. b) Pesem o Slovenski krajini (prof. Vilko Novak). c) Radijski komorni zbor in radijski orkester. 20.30: Urica za dobro voljo (radijski orkester). 21.30: Virtuozli (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos iz kavarne »Nebotičnika«.

Ponedeljek, 3. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Za krajši čas (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Na planinah lušno je (radijski orkester). 18.10: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). 18.30: Plošče. 18.40: Mesečni slovstveni pregled (prof. France Vodnik). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Rezervirano za prenos. 22.00: Napovedi, poročila.

Torek, 4. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Ruske pesmi (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 14.15: Solska ura: Ustanovitelj skavtizma in njegovo delo (Miroslav Zor). 17.30: Iz znanih oper (plošče). 18.00: Solistični koncert: Cenda Sedlbauer (violončelo), pri klavirju prof. M. Lipovšek. 18.40: Znanost in naša hrana (prof. Miroslav Adlešič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Solska posvetovalnica (prof. Etbil Bojc). 20.00: Smetana: Walensteinov tabor (plošče). 20.15: Ivan Cankar: »Jakob Ruda«, drama v treh dejanjih (izvajali bodo člani radijske igralske družine). 21.15: Radijski orkester. 22.00: Napovedi, poročila.

Sreda, 5. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Simfonične slike (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: V veselje in oddih (plošče). 14.00: Poročila, objave. 17.30: Wagner: Rienzi, zadnji tribun, uvertira (plošče). 17.45: Mladinska ura: Arnošt Adamič: »Ivan Žiga Popovič, slovenski učenjak«, zvočna igra (izvajali bodo člani radijske igralske družine). 18.40: Pomen protestantizma za Slovence (prof. Lenarčič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Obisk pri severnih Slovanih (plošče). 20.15: Prenos iz Maribora: Orkestralni odsek Glasbene Matice. 22.00: Napovedi, poročila.

Četrtek, 6. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Iz Mozartovega kraljestva (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Magistrov trio. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Vsakemu nekaj (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Pevsko društvo »Grafika«. 20.45: Večerni koncert radijskega orkestra. 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 7. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 11.00: Solska ura: Teden dni po zlati Bosni (Albin Sajovic). 12.00: Iz naše zakladnice (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, ob-

jave. 17.30: Klavirski koncert (Silva Hrašovčeva). 18.30: Plošče. 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Borba za delavske plače (Mirko Pirih). 20.00: Prelovčeve narodne pesmi v orkestralni priredbi za orkester bo pel Franc Deržaj (igral bo radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 8. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Plošče se v pisanem venčku vrste z njih pa veseli napevi done. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02:

Kako je rimski vojskovodja Julij Cezar osvojil Anglijo

Glede na zdajšnje vojno bo marsikoga zanimalo, da je angleški otok napadel že sloviti rimski vojskovodja starega veka Julij Cezar.

L. 55. pred Kristusovim rojstvom se je Julij Cezar odločil za pohod proti Britaniji. Zasedel je vso Galijo (zdajšnje Francijo) in hotel napasti še Brite. Ni sicer nameraval podvreči si Britov, temveč je hotel enkrat za vselej odstraniti nevarnosti, ki so grozile rimskemu gospodarstvu v Galiji od prebivalcev otoka. Gali in Briti, ki so tedaj prebivali na angleškem otoku, so bili keltskega ali galskega izvora. Mnogi galski begunci so našli na otoku zatočišče in Briti so svoje brate pogosto podpirali. Rimljanom seveda to ni bilo všeč.

Cezar je najprej poslal svojega visokega oficirja, ki naj bi ugotovil, kje bi bil mogoč pristanek na britanskem otoku, a hkratu navezal stike s prebivalstvom. Oficirju se je v resnici posrečilo pridobiti nekaj prebivalstva za Cezarja. Tako so bili izpolnjeni pogoji, da se je Cezar lahko odločil za napad na otok. V mesečni noči je rimsko brodovje dvignilo sidra v bližini današnjega francoskega mesta Boulogne in že zjutraj prihodnega dne je bilo ladjevje pred današnjim Doverjem. Sovražnik je pa sprejel Rimljane v gostih vrstah na obali. Cezar je spoznal, da pristanek ni mogoč. Zato se je ladjevje usmerilo proti severovzhodu in doseglo kraj, kjer je dandanes Valmercastle. Britanci so pa zasledovali gibanje rimskega brodovja in so se umaknili od obale šele po hudem obstreljevanju. Rimljani so jih namreč obmetavali s posebnimi kovinskimi stroji z ladij. Cezar je zapovedal, naj bi se vojaki izkrcali, pa se niso upali. Naposled se je opogumil neki praporščak Cezarjeve telesne garde in potegnil za seboj svoje tovariše, ki niso hoteli pustiti, da bi prišel prapor v roke sovražnikov. Izbira ni bila več mogoča. Vojaki so se izkrcali in napadli sovražnika.

Plošče se v pisanem venčku vrste, z njih pa veseli napevi done. 14.00: Poročila, objave. 17.00: Otroška ura: Nastop otrok (vodila bo Slavica Vencajzova). 17.30: Med igračkami (plošče). 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Radijski orkester. 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Vojaške godbe (plošče). 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Veseli Korant. Pustni narodopisni prizori iz Prekije. Besedilo sestavil Leopold Stanek. Izvajali bodo prleški rojaki. Sodelovala bosta harmonikar Ivo Podobnikar in klarinetist Franc Urbanec. Vodil bo Jože Zupan.

vendar pa ga niso zasledovali dolgo, ker rimska vojska ni imela konjenice. Utaborili so se na obali in odbijali sovražne napade; sovražnik se je kmalu opogumil po prvi zmagi.

Slabo vreme z viharjem je zelo poškodovalo rimsko ladjevje in vojakov se je polastil preplah, zlasti še, ker so se bali, da se ne bodo mogli umakniti na ladjah in da ne bodo morali slabo oboroženi nadaljevati vojno na suhem. Zato so se naglo odločili, da odplujejo. Čeprav niso dosegli velikih uspehov, je vendar rimski senat pripisoval velik pomen junaškemu napadu na otok, kar je razvidno že iz tega, da so priredili Juliju Cezarju zahvalne slovesnosti, ki so trajale 20 dni.

Cezar pa ni bil zadovoljen s prvim pohodom. Že nasledno leto je izvršil drugi napad. Odplulo je nad 80 ladij s petimi legijami in 20.000 jezdec. Pristali so v današnjem Kentu in sovražnik njihovega pristanca ni motil. Viharji so pa spet uničili precej ladij, ki so bile zasidrane na odprtem morju. Vendar ta neuspeh Cezarja ni odvrnil od pohoda v notranjost otoka. Rimske legije so premagovale hrabro vse naravne in umetne ovire in pognale sovražnika po zmagovitem boju britanskega poveljnika Kasivelana v beg. Rimski vojaki so se kmalu navadili na posebno bojne vozove Britov, čeprav so se jih v začetku silno bali. Rimljani so prodrli kmalu do Temze in jo prekoračili nekje blizu današnjega Londona, približno med Kingstonom in Breetfordom. Britanski poveljnik Kasivelan je bil po teh zmagah Rimljanov pripravljen pogajati se. Premoč rimskega orožja in vojaške sposobnosti Cezarja so prišli do popolne veljave. Rimljani so dosegli svoj smoter, da se Briti pozneje niso več vmeševali v zadeve na evropski celinii. Z zadoščenjem se je lahko Cezar vrnil kot zmagovalec v Rim.

Kako je Aljehin igral šah s Trockim in si rešil življenje

Znani šahovski mojster Aljehin, ki je po rodu Belorus, objavlja v nekem nemškem listu, izhajajočem v zasedeni Franciji, tole:

»Bil sem v carski vojski kapetan. Ko so vzeli oblast boljševiki, so me v Odesi prijeli kot bivšega oficirja in člana stare plemiške rodovine. Ko so me odvedli v ječo, so mi sporočili, da je Trocki odredil, naj me ustrelje. Bil sem skrajno obupan. Hodil sem po svoji celici gor in dol ter razmišljal, kako bi se mogel rešiti. Nekaj dni potem sem slišal pred svojo celico korake in glasove Prepričan, da je prišla moja zadna ura, sem že videl v duhu, kako me bodo ustrelili. Vrata so se odprla in prikazali so se štirje stražniki. Za njimi je bil peti, ki sem ga precej spoznal po sliki. Bil je ljudski komisar Trocki. »Kapetan Aljehin,« mi je dejal eden izmed stražnikov, »tovariš Trocki bo hotel s teboj igrati šah.« Nato je položil na mizico pred oknom moje celice šahovsko desko. Vedel sem že dalje časa, da je imel Trocki zelo

rad šah in da je med vojno na Dunaju, v Berlinu, Curihu in Londonu igral cele noči šah. Medtem ko so postavljali figure, je Trocki nepremično stal in me ogledoval. Nato je sedel k meni in ko sem ga vprašal, ali želi bele ali črne figure, mi je molče pokazal, da prepušča izbero meni. Odločil sem se za bele, in tako se je začela najzanimivejša partija šaha v mojem življenju.

Sicer se nisem niti za en trenutek med igro zmedel, čutil pa sem, da je bilo od nje odvisno, ali ostane živ ali ne. Vedel pa nisem, ali mi bo Trocki oprostil, če zmagam jaz ali če zmaga on. Zato sem večkrat dal njemu možnost, da bi me prekosil. On me je pogledal, a ni rekel ničesar. Nato sem si dejal, da je neumno, če premišljam, kako in kaj, ampak sem igral tako, kakor je terjal položaj, in sem zmagal. Trocki me je pozdravil in šel. Drugo jutro so mi prinesli v celico listino s podpisom Trockega. Bil sem prost in sem lahko zapustil Rusijo.«

× Ameriško trgovinsko brodovje za Anglijo. Te dni je podal državni podtajnik angleškega ministrstva za trgovinsko mornarico Arthur Sorter daljšo izjavo o položaju angleške trgovinske mornarice. Dejal je, da se je od pričetka vojne v l. 1939. tonaža ladij s katerimi je razpolagala Anglija zmanjšala v celoti komaj za tri odstotke. Anglija bo lahko še dolgo vzdržala sovražno letalsko in podmorniško ofenzivo na svojo trgovinsko mornarico, ker si je v tem času pridobila na milijone ton trgovinskega brodovja zaveznikov in nevtralnih držav, pa tudi sovražniku je zaplenila mnogo njegovih ladij. Res pa je, da da so se izgube angleške vojne mornarice povečale, odkar se je sovražnik polastil francoskih luk na Atlantskem morju in ob Rokavskem prelivu in se jih poslužuje kot oporišč za svoje nadaljnje pomorske vojne operacije. V svojem govoru je Sorter pozival Zedinjene države, naj v čim večji meri izpolnijo svoj pomorski gradbeni program, ki so si ga izdelale pred kratkim. Zedinjene države lahko Angliji učinkovito pomagajo tudi z dobavami trgovinskih ladij, tako da se bo mogel promet med Anglijo, njenimi dominijoni, Ameriko in ostalim svetom kljub vsem napadom sovražnika nemoteno nadaljevati. Opozoril je, da so Zedinjene države samo l. 1918. zgradile za tri milijone ton trgovinskega ladijskega prostora, kar je bilo mnogo več, kakor pa so znašale izgube Anglije v prvih 16 mesecih zdajšnje vojne.

× Velik razvoj Moskve. Moskovski listi poročajo, da se je Moskva v zadnjih 20 letih močno razvila. Nekatero nove ulice so široke 30 do 35 m, one za avtomobilski promet celo 60 do 70 m. Vse ulice so na novo asfaltirane. V Moskvi je 41.457 uličnih svetilk. Prebivalcev ima Moskva zdaj 4.342.000. Vsak dan hodi na delo 2 milijona delavcev in uslužbenecv. Studentov je v Moskvi 150.000, taksijev 3297, tramvajev 2.500, avtobusov pa okrog 2000. V Moskvi se steka 11 železniških prog na devetih kolodvorih. Telefonskih naročnikov je bilo v Moskvi lani 1. januarja 135.000. Velika skrb je posvečena v Moskvi šolstvu in zdravstvu. Mesto ima 690 različnih šol z 22 tisoči učitelji. V moskovske šole hodi 600.000 otrok. Materinskih šol je 974, otroških igrišč 340, otroških zavetišč 262. Moskva ima 1000 knjižnic. Vsak četrti prebivalec Moskve se česa uči, da bi izpopolnil zaostalo povprečno izobrazbo. Bolnišnic ima Moskva 35, ambulatorjev in poliklinik 470, zdravniških postaj v tvornicah 479, porodnišnic 31, lekarn 115, zdravnikov pa 14.000, od teh 1214 zobnih zdravnikov.

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni.

PREPROSTO SOBICO NA DEŽELI

iščem z ali brez hrane. Grem tudi kot sostanovalka. K. Danpest, Javornik, Gorenjsko. 35

POSESTVO

z gospodarskim poslopljem, nova hiša — zgrajena za trgovino in gostilno ali obrt v prometnem industrijskem kraju naprodaj. Ustne informacije pri Zitko Alojz, Verd, Vrhnika pri Ljubljani. 34

DEKLETA — POZORI!

Več najboljših šivalnih strojev (konkurzna partija) je po izredno nizkih cenah naprodaj pri »Prometu« v Ljubljani (Nasproti Križanske cerkve). 33

POPOLNOMA ZASTONJ

ni, pač pa če pošljete 36 din za pošto in recept s potrebnimi kemikalijami, s katerimi si morete napraviti iz jabolčnika zdravo in okusno šampanjsko vino, ki se popolnoma nič ne razlikuje od pravega šampanjca. Ako ne odgovarja, vrnemo denar. Ponudbe na E. Hribšek, Maribor, Tržaška cesta 57. 36

SODARSKEGA VAJENCA

sprejme sodar Klemanak Jože, Mozirje. 29

STOLE VSEH VRST

vam dobavlja najboljše in najcenejše J. Pučko, Maribor, Tržaška cesta 57. 37

NOVOST!

SAMO DIN 49.50

Št. 62.300 Anker-ura prvi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov s pisano garancije

Din 49.50

Štev. 62.301 leta s svetljenimi kazalci in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki vam ga pošlje zastonj in poštne prosto

H. Sufner

Ljubljana 6
Lastna protokollirana tovarna ur v Švic.

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najnižimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 25.—, po pošti din 45.—, 2 steklenici po pošti din 75.—, 3 steklenice po pošti din 100.—

Preizkušen redilni prašek

REDIN ZA PRAŠIČE

Pri malih prašičkih pospešuje »REDIN« prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih boleznih. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo.

Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19.— din, 3 zav. po pošti 35.— din, 4 zav. po pošti 43.— din. Mnogo zahvalnih pisem. Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34. Na deželi pa zahtevajte Redin in Mostin pri vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

Podaljšaj si življenje

Življenje moramo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenost živcev, potrlost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te s novim upanjem; ta pot pa je opisana v razpravi, ki je že more, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali proročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mislice, ozdraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabilenost spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Če ne morete takoj pisati, tedaj ta oglas spravite.

PANNONIA apoteka,
Budapest, 72,
Postfach 83. Abt. 88.

Kdo je najboljši grafolog?

Uganili ste že, da je najboljši grafolog F. T. Karmah, priznan po celim svetu in nepremagljiv v tej znanosti. Po Vaši pisavi lahko spozna vse, kar se tiče Vaše osebe — karakter, sposobnosti, služba, loterija, poslovni uspehi, ljubezen, zakonsko življenje, prijatelji, sovražniki, potovanja, bolezni, nevarnosti, ki Vam pretijo, in katerih se morate ogniti, prilike, ki jih morate izkoristiti, kakor tudi vse vrste razlag in nasvetov, ki Vam bodo koristili vse Vaše življenje. Vse to dobite popolnoma BREZPLAČNO, ako kupite najnovejšo knjigo »Naš život i okultne tajne«. Knjiga je zelo interesantna in velikega pomena za Vaše življenje. Pošljite še danes vsa važnejša vprašanja, katera Vas zanimajo za Vaše bodoče življenje ter din 30 za knjigo na moj natančen naslov: F. T. KARMAH, Zalec. Denar se pošlje v naprej na čekovni račun 17455.

Oglašujte v »Domovini«!

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljien: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Piotr-Rasputin**
Ravljien: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5